

ЮРИДИЧНА ХРОНІКА

DOI: 10.33498/Юш-2025-06-141

Сергій Рабінович

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного права
Львівського національного університету імені Івана Франка,
завідувач Лабораторії прав людини
імені академіка Петра Рабіновича
Науково-дослідного інституту державного будівництва
та місцевого самоврядування НАПрН України

ГІДНЕ ВШАНУВАННЯ Й ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО СПАДКУ ПРОФЕСОРА ПЕТРА РАБІНОВИЧА

28–29 березня 2025 р. на юридичному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка відбулася міжнародна наукова конференція “Науковий спадок Петра Мойсейовича Рабіновича і актуальні проблеми загальнотеорійного правознавства”. Її організаторами стали юридичний факультет ЛНУ імені Івана Франка, Лабораторія дослідження теоретичних проблем прав людини Університету та Лабораторія прав людини імені академіка Петра Рабіновича НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України, за сприяння Програми підтримки ОБСЄ для України.

Володимир Бурдін (*по центру*) – голова організаційного комітету конференції, декан юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка; Сергій Рабінович (*зліва*) – член організаційного комітету конференції, професор кафедри конституційного права Львівського національного університету імені Івана Франка, завідувач Лабораторії прав людини імені академіка Петра Рабіновича НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України; Мехман Дамірлі (*справа*) – ініціатор проведення конференції, член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права, завідувач кафедри філософії права Близькосхідного університету (Кіпр)

© Сергій Рабінович, 2025

Сергій Рабінович

Метою проведення цього наукового форуму стало вшанування пам'яті заслуженого професора ЛНУ імені Івана Франка, академіка НАПрН України професора П. Рабіновича (1936–2023), дослідження наукового доробку видатного українського вченого та різноаспектний аналіз його внеску в

Звернення головного редактора журналу
“Право України”
академіка ОЛЕКСАНДРА СВЯТОЦЬКОГО
з вітальним словом
до учасників конференції (онлайн)

теорійну та практичну юриспруденцію. У заході взяли участь колеги, учні, аспіранти й послідовники проф. П. Рабіновича, низка інших знаних українських та зарубіжних правознавців, які нині працюють в університетах Австрії, Німеччини, Польщі, Сполученого Королівства та США.

Конференцію відкрив декан юридичного факультету проф. Володимир Бурдін. Із вітальними словами до учасників конференції звернулися головний редактор юридичного журналу “Право України”, академік Національної академії правових наук

України проф. Олександр Святоцький; завідувач кафедри теорії та філософії права проф. Віталій Косович; професор кафедри кримінального процесу та криміналістики, академік Національної академії правових наук України проф. Василь Нор.

Із основними доповідями виступили проф. Мехман А. Дамірлі (Ближньосхідний університет, м. Нікосія, Кіпр) та проф. Сергій Рабінович – професор кафедри конституційного права ЛНУ імені Івана Франка, завідувач Лабораторії прав людини імені академіка Петра Рабіновича НДІ ДБМС НАПрН України.

У виступі М. Дамірлі надав докладну дисциплінарну і тематичну характеристику наукової творчості П. Рабіновича: його внеску в метанауку права, філософію права, загальну теорію права, теорію прав людини й соціологію права, системно проаналізував науковий спадок П. Рабіновича у світоглядному та концептуально-методологічному аспектах. Професор М. Дамірлі звернув особливу увагу на динаміку поєднання моністичних і плюралістичних засад на різних етапах творчості метра вітчизняного правознавства. Науковець також схарактеризував зміст внеску П. Рабіновича в теоретичну юриспруденцію.

С. Рабінович висвітлив невідомі сторінки студентської наукової творчості Петра Рабіновича (1954–1959 рр.), що збереглися в сімейному архіві: у доповідях на студентському гуртку, а також в університетській дипломній

Учасники пленарного засідання конференції (юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 28 березня 2025 р.)

роботі “Теорія істини в радянському праві” (1959). С. Рабінович наголосив на низці наскрізних методологічних засад наукової творчості проф. П. Рабіновича і тих ідей, які видатний теорійник сповідував протягом свого творчого життя: принципах об’єктивізму і соціально-сутнісної спрямованості правового пізнання.

Далі робота конференції продовжувалась у форматі секційних засідань. Доповіді учасників були представлені послідовно в рамках чотирьох секцій: “Наукознавчі, методологічні та освітні проблеми права”, “Проблеми праворозуміння”, “Проблеми верховенства права і прав людини”, “Проблеми правотворчості, правотлумачення й правозастосування”.

У першій секції (модератор проф. Мехман А. Дамірлі) доповідь проф. М. Козюбри “Внесок П. М. Рабіновича в олюднення, транснаціоналізацію й універсалізацію Загальної теорії права” була на прохання доповідача зачитана к. ю. н. Юлею Матвєєвою (НУ “Києво-Могилянська академія”). На секційному засіданні також виступили: проф. Ігор Усенко (Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України), тема “Концептуальні основи правової педагогіки професора Петра Рабіновича: загальнотеоретичне правознавство, права людини, педагогічний такт”; проф. Ігор Бойко (ЛНУ імені Івана Франка), тема “Внесок професора П. М. Рабіновича в розвиток юридичної освіти і науки у Львівському національному університеті імені Івана Франка”; проф. Олександр Литвинов (Київська муніципальна академія музики ім. Р. М. Глієра), тема “Людина-епоха – Людина епохи: філо-

соф-юрист у бурхливі часи пошуків засад права”; проф. ХАШМАТУЛЛА БЕХРУЗ (НУ “Одеська юридична академія”), тема “Внесок професора П. М. Рабіновича у розвиток теорії та методології порівняльного правознавства”; доц. ЄВГЕН ФЕДИК, завідувач кафедри цивільного права та процесу Львівського торговельно-економічного університету (2002–2020), тема “Від першої зустрічі і до прощання (роздуми про Вчителя)”; доц. ВІТАЛІЙ СЕМКІВ (ЛНУ імені Івана Франка), тема “Ретроспективне прочитання наукової спадщини П. М. Рабіновича”; к. ю. н. ЮРІЙ ЛОБОДА, тема “Дискурсивний характер поглядів П. М. Рабіновича”; проф. ОЛЬГА БАЛИНСЬКА (Львівський державний університет внутрішніх справ), тема “Внесок професора П. М. Рабіновича в розробку концепції семіотики права в Україні”; проф. СТАНІСЛАВ ПОГРЕБНЯК (НЮУ імені Ярослава Мудрого), тема “Юридичний аналіз та письмо як можлива альтернатива універсальній теорії права”; доц. ТАМАРА ДУДАШ (ЛНУ імені Івана Франка), тема “Мовні сюжети у загальнотеорійних дослідженнях П. М. Рабіновича й подальший розвиток його ідей”; доц. ДМИТРО ВОВК (НЮУ імені Ярослава Мудрого) (онлайн), який висвітлив питання взаємодії права і релігії в творчості П. Рабіновича.

Другу секцію “Проблеми праворозуміння” (модератор проф. Сергій Максимов) відкрила своєю доповіддю проф. СВИТЛАНА БОБРОВНИК (КНУ імені Тараса Шевченка) на тему “Внесок П. М. Рабіновича у дослідження проблем сучасного праворозуміння: еволюція поглядів ученого”. Після цього виступив д. ю. н. ОЛЕКСІЙ СТОВБА (Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса Міністерства юстиції України), який розглянув потребовий підхід у світлі неklasичного праворозуміння. Доповідь проф. НАТАЛІЇ КРЕСТОВСЬКОЇ (НУ “Одеська морська академія”) була присвячена потребовому праворозумінню як складнику правової компетентності професійного медіатора. Проф. ВЯЧЕСЛАВ НАВРОЦЬКИЙ (Український католицький університет) у своїй доповіді зупинився на втіленні підходів П. Рабіновича щодо співвідношення законності та доцільності в проєкті Кримінального кодексу України. Суддя Верховного Суду доц. ДМИТРО ГУДИМА виступив із доповіддю на тему “Антропологічний підхід до розуміння права: ідеї професора П. М. Рабіновича та їхній подальший розвиток”. Предметом представленої на секційному засіданні розвідки доц. НАТАЛІЇ САТОХІНОЇ (НЮУ імені Ярослава Мудрого) стало питання про природу права у творчості П. Рабіновича. Завершила роботу секції доповідь доц. АННИ НАКОНЕЧНОЇ на тему “Правові потреби: поняття і класифікація в концепції П. М. Рабіновича”.

Другий день роботи конференції розпочався хвилиною мовчання на вшанування світлої пам’яті видатного українського правника, судді Конституційного Суду України у відставці, член-кореспондента Національної академії правових наук України професора Миколи Івановича Козюбри (28.11.1937–29.03.2025).

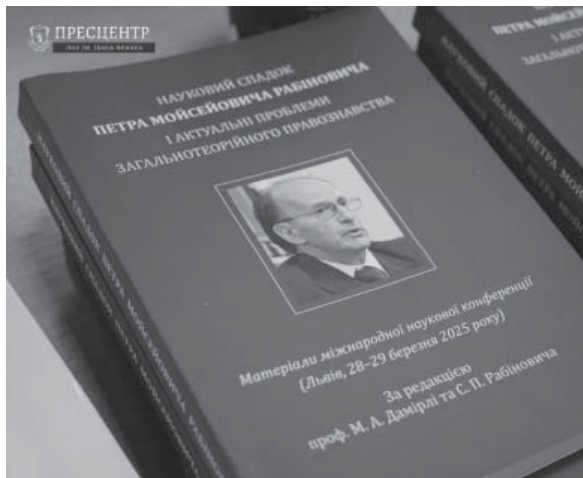

Виступ учасника конференції
Філіпа Сендса – професора права,
директора Центру міжнародних судів
і трибуналів
Університетського коледжу Лондона,
29 березня 2025 р. (онлайн)

Засідання секції “Проблеми верховенства права і прав людини” (модератор проф. Сергій Рабінович) відкрив своєю доповіддю проф. Сергій Максимов (НЮУ імені Ярослава Мудрого) на тему “Філософсько-правові засади концепції прав людини П. М. Рабіновича”. Після цього виступив директор Центру міжнародних судів і трибуналів Університетського коледжу Лондона Філіп Сендс (онлайн) – всесвітньо відомий дослідник життя і фахового доробку випускника Львівського університету видатного юриста-міжнародника Герша Лаутерпахта. Як відомо, в останні роки життя професора Петра Рабіновича

Загальне фото учасників конференції (головний корпус Львівського національного університету імені Івана Франка, 28 березня 2025 р.)

Збірки матеріалів конференції

саме творчість Г. Лаутерпахта стала також одним із предметів його захоплення. Предметом доповіді судді Верховного Суду проф. СЕМЕНА СТЕЦЕНКА стали традиції та новації в сучасній практиці Верховного Суду, висвітлені крізь призму наукового спадку П. Рабіновича.

Після цього к. ю. н. ОЛЕГ ЛУЦІВ зосередив увагу учасників конференції на принципі верховенства права та окремих проблемах його реалізації в умовах викликів воєнного часу. Доц. ВІКТОР СМОРОДИНСЬКИЙ виступив із доповіддю на тему “Як я розумію принцип верховенства права (загальноновизнані, спірні та контра-

версійні тези)”. Темою виступу к. ю. н. СЕРГІЯ ВЕРЛАНОВА (голови Державної податкової служби (2019–2020 рр.)) стали “Права людини та податки: актуальні проблеми правової природи (крізь призму методологічних підходів П. М. Рабіновича)”. К. ю. н. КАТЕРИНА БУРЯКОВСЬКА (НЮУ імені Ярослава Мудрого), дослідниця Центру прав людини Університету Фрідріха-Александра (Ерланген-Нюрнберг), присвятила свою доповідь проблемі корпоративної безкарності за міжнародні злочини, розглянутої з точки зору прав людини.

Виступи доповідачів викликали жвавий інтерес у всіх присутніх. Це набуло вираження в цікавих запитаннях та активних обговореннях, які відбувалися після більшості доповідей. Усі запрошені отримали збірки матеріалів конференції. Відеозаписи доповідей учасників наукового форуму незабаром будуть розміщені оргкомітетом конференції у відкритому доступі на YouTube-каналі пам’яті Петра Рабіновича (<https://www.youtube.com/@PMR1936/videos>).